READY, SET, GO?

Invoering Omgevingswet Overbetuwe

Rekenkamer Overbetuwe
Datum: oktober 2024

Registratienummer: 2024-057173

gemeente Overbetuwe

Inhoudsopgave

Aanleiding 3

Onderzoeksvragen en normenkader 3

Onderzoeksaanpak 4

Onderzoeksperiode 4

Bevindingen 5

1. De aanpak 5
2. Betrokkenheid van de gemeenteraad 5
3. Minimale eisen 6
4. Meerjarenplan 8
5. Monitoring 8

Conclusies 8

Aanbeveling 9

Tot slot 9

Bestuurlijke reactie 11

Nawoord rekenkamer 12

Verantwoording 13

Documentatie 13

Geïnterviewde personen 13

Tijdlijn 13

Bijlage 1 Minimale vereisten Omgevingswet status Overbetuwe 29-6-2024 14

Aanleiding

In juni 2014 is door het kabinet bij de tweede kamer het wetsvoorstel ingediend dat een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht) beoogt. Hiervoor is voorgesteld tientallen wetten en honderden regels op deze terreinen te bundelen in één nieuwe wet. Het wetsvoorstel is vervolgens door de Tweede Kamer (op 1 juli 2015) en de Eerste Kamer (op 22 maart 2016) aangenomen onder de naam Omgevingswet.

De Omgevingswet heeft veel gevolgen voor alle overheden op alle niveaus. Voor het Rijk, de provincies, de waterschappen, uitvoeringsorganisaties, en niet in de minste plaats ook de gemeenten en daarmee ook voor de gemeente Overbetuwe. De geplande datum van inwerkingtreding is een aantal keren verschoven. Het plan was de wet oorspronkelijk 1 juli 2019 in werking te laten gaan, maar is om diverse redenen meerdere keren uitgesteld. Op 26 januari 2023 heeft het kabinet de invoering van de Omgevingswet opnieuw tenslotte voor de vijfde keer, uitgesteld tot 1 januari 2024.

Het kabinet wilde ervoor zorgen dat de invoering van de Omgevingswet zonder problemen verloopt. Ook de gemeente Overbetuwe heeft zich hier al een tijd op voorbereid. Gezien de impact en het belang van een goede ruimtelijke ordening en dienstverlening aan inwoners, zijn we als rekenkamer nagegaan of gemeente Overbetuwe op tijd klaar was om met de Omgevingswet aan de slag te gaan. Kortom, of de gemeente Overbetuwe in staat is om aan de minimale eisen die de wetgever stelt te voldoen. Daarnaast hebben we gekeken naar het vervolgproces waarbinnen de gemeente Overbetuwe ook de komende jaren nog stappen dient te zetten.

Gemeenten hebben ruimschoots de tijd gehad om zich op de invoering van de Omgevingswet voor te bereiden. Niet alles moest op 1 januari 2024 overigens gereed te zijn. Er is voorzien in een tijdpad waarin successievelijk aan de in wet opgenomen eisen moet zijn voldaan. Overbetuwe is daarop geen uitzondering. De quickscan dient inzicht te geven in de stand van zaken ten aanzien van de implementatie van de Omgevingswet en in het verlengde daarvan in de mate waarin de gemeente Overbetuwe na invoeringsdatum invulling geeft aan de dienstverlening aan haar inwoners en andere belanghebbenden.

Onderzoeksvragen en normenkader

De centrale onderzoeksvraag is:

Voldoet de gemeente Overbetuwe aan de eisen die de Omgevingswet stelt?

De rekenkamer hanteert daarbij de navolgende deelvragen:

1. Is er een heldere en vastgestelde aanpak met duidelijke mijlpalen en resultaten?
2. Is de gemeenteraad expliciet betrokken bij de aanpak, naast de organisatie en het college?
3. Voldeed de gemeente Overbetuwe op 1 januari 2024 aan de minimale eisen van de Omgevingswet? Zo nee, wanneer is te verwachten dat hieraan voldaan kan worden?
4. Is er een realistisch meerjarenplan om te voldoen aan de overige eisen van de Omgevingswet?
5. Is er een monitoringssysteem opgezet om de gemeenteraad in staat te stellen het implementatieproces te volgen en indien nodig bij te sturen?

Onderzoeksaanpak

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een overzicht gemaakt wat gemeenten minimaal (zouden) moeten regelen om tijdig klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet. Dit overzicht, 'Minimale acties Omgevingswet' voor gemeenten is op 22 juni 2023 gepubliceerd. De publicatie 'Minimale acties Omgevingswet' hanteren we in dit onderzoek als centraal onderdeel van het normenkader.

Op basis van de door de organisatie beschikbaar te stellen documentatie stellen wij vast in hoeverre er navolgbaar invulling is gegeven aan het door ons gehanteerde normenkader. Gedurende en aansluitend op deze fase bespreken wij de inhoud van onze bevindingen met de meest betrokkenen. Het onderzoek wordt door de rekenkamer uitgevoerd.

Onderzoeksperiode

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode februari t/m juli 2024. De planning is als volgt:

- Startgesprek opvragen benodigde documentatie, (mei 2024)
- Beoordeling documentatie (mei - juni 2024);
- Opstellen bevindingen (juni -2024)
- Interview (juni 2024)
- Analyse en verslaglegging (juli 2024)
- Ambtelijk wederhoor (augustus 2024)
- Bestuurlijke reactie (oktober 2024)
- Aanbieding rapport, inclusief conclusies en aanbevelingen (oktober 2024)

Bevindingen

1. De aanpak

In voorbereiding op de Omgevingswet heeft het college van Overbetuwe in maart 2018 het 'Implementatieplan Omgevingswet 2018-2020' vastgesteld. In dit plan is het te doorlopen traject voor de implementatie uitgewerkt. De raad is hierover geïnformeerd via een TIC (Ter Informatie vanuit College). Hierin worden ook de mogelijke gevolgen voor de rol van de gemeenteraad genoemd.

Op 1 oktober 2019 is de Omgevingsvisie Overbetuwe 2040 vastgesteld. Deze visie is al in lijn opgesteld met de doelstelling van de Omgevingswet. Hierin staan de inhoudelijke ambities die weer doorwerken in de programma's en het omgevingsplan.

In 2020 is het implementatieplan geactualiseerd[1]. Dit heeft een aantal interne en externe factoren als oorzaak: zoals het gereedkomen van de omgevingsvisie, ervaringen die zijn opgedaan met participatie, organisatieontwikkeling, uitstel van de inwerkingtreding en nadere uitwerking van de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de zogenaamde VNG-lijst. De VNG-lijst minimale acties Omgevingswet maakt onderdeel uit van dit implementatieplan. Het geactualiseerde implementatieplan is als een TIC met de gemeenteraad gedeeld.

De gemeenteraad van Overbetuwe heeft een ambitiedocument vastgesteld op 23 maart 2021. Een raadswerkgroep is betrokken geweest bij de voorbereiding hiervan. De ambities laten zien hoe de gemeente Overbetuwe invulling wil geven aan de doelen van de Omgevingswet en hoe zij omgaat met de veranderopgave die er ligt.

De nieuwe gemeenteraad is op 31 mei 2022 geïnformeerd over de Omgevingswet. Daarin zijn ook prominent de minimale acties van de VNG genoemd en de routekaart 2022 (roadmap voor de invoering van de Omgevingswet min. BZK). Ook is een beeld geschetst van de nog te nemen besluiten.

Er is daarbij een verschuiving te zien van een meer globale aanpak naar een gedetailleerdere aanpak naarmate de tijd vorderde.

2. Betrokkenheid van de gemeenteraad

De gemeenteraad is betrokken bij de invoering op verschillende manieren. Zo is hij betrokken via verschillende (informele) raadsbijeenkomsten. Uit de stukken blijkt dat er in juni 2017 voor het eerst een informatiebijeenkomst voor de gemeenteraad door het college is georganiseerd. Diverse informatieavonden volgden daarna. Dit is ook te herleiden uit het geactualiseerde implementatieplan. Zo wordt beschreven dat er in 2020 vier raadsinformatieavonden zijn gepland.

Ook via de planning en control cyclus is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van de implementatie en de voorbereidingen. Dit had betrekking op de algemene ontwikkelingen, zoals de uitstel en nieuwe data van inwerkingtreding.[2]

[1] Actualisatie Implementatieplan Omgevingswet 2020

[2] Jaarrekening 2020-2021

In 2020 heeft de gemeenteraad via een motie aangegeven meer formeel betrokken te willen worden. Hiervoor is een raadswerkgroep opgericht op 8 september 2020. In de betreffende motie wordt aangegeven dat er keuzes gemaakt moeten worden door de gemeenteraad. Dit gaat over de invulling van de kerninstrumenten van de Omgevingswet en met welke ambitie en uitgangspunten de raad, het college en de organisatie aan de slag gaan. De opgerichte raadswerkgroep fungeerde als een vooruitgeschoven post van de raad om noodzakelijke besluiten voor te bereiden voor verdere en tijdige besluitvorming in de gemeenteraad.

Gemiddeld kwam de raadswerkgroep elke 6 tot 8 weken digitaal bijeen. De laatste raadswerkgroep was op 18 november 2021. De raadswerkgroep is altijd gezien als een voorbereidend gremium. Uitwisselen van politieke standpunten was niet aan de orde. Er vond geen besluitvorming plaats[3].

Daarbij is onder andere gesproken over:

- *De Ambitiebepaling Omgevingswet (vastgesteld door de raad op 23 maart 2021)*
  Aan de hand van een aantal sessies heeft de raadswerkgroep een aantal ambities geformuleerd en besproken, die aangeven hoe lokaal invulling te geven aan de verbeterdoelen van de Omgevingswet.

- *Lijst adviesrecht en verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (vastgesteld op 23 maart 2021)*
  Dit gaat over rolverdeling tussen raad en college bij activiteiten die in strijd zijn met het bestemmingsplan. In de gesprekken is gezocht naar de vraag wat de rolverdeling wordt tussen gemeenteraad en college.

- *Participatiebeleid (vastgesteld op 7 december 2021)*
  Ook het participatiebeleid is tot stand gekomen op basis van input van de raadswerkgroep. Er hebben dieptegesprekken plaatsgevonden met een aantal initiatiefnemers van grotere en kleinere plannen, er is met bewoners-/belangenorganisaties gesproken, en verschillende (beleids) medewerkers hebben aangegeven wat wel en niet goed werkt in de praktijk.

Tenslotte is de nieuwe gemeenteraad meegenomen in de ontwikkelingen en stappen die genomen worden wat betreft de invoering van de Omgevingswet.[4]

Er zijn ook schriftelijke vragen gesteld (2023) over de invoering van de Omgevingswet. Deze hadden betrekking op de status van de implementatie.

3. Minimale eisen

De organisatie is gevraagd om aan te geven in hoeverre invulling is gegeven aan de door de VNG gestelde minimale acties. Deze zijn onderbouwd met documentatie en toelichting aan de hand van de verschillende vereisten.

Dit overzicht van minimale acties is onderverdeeld in onderdelen die verplicht zijn en onderdelen die aangeraden worden. Verplichtingen zijn onderdelen die de gemeente moet doen volgens de wet. De gemeente moet deze verplichtingen altijd nakomen. Adviezen zijn aanbevelingen die de gemeente niet verplicht is te volgen. Het is goed om deze adviezen op te volgen omdat ze helpen om de uitvoering van de Omgevingswet beter te maken.

[3] Invulling en afronding motie “Werkgroep invoering Omgevingswet”

[4] https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/29f3e56c-58e1-4f29-9fd3-e205a2a5df23?documentId=9ffad7de-b3bd-498f-a7db-cae0c8f19b1e

De organisatie geeft aan meer lijsten en hulpmiddelen te hebben gebruikt. Bijvoorbeeld de IWT (inwerkingtreding)-checklist van 'Aan de slag met de Omgevingswet' en de VNG, de VTH 0-metingen van de VNG of de 'Klaar voor de start-tool'. Van deze lijsten en hulpmiddelen is gebruik gemaakt bij de werkzaamheden. De VNG 0-meting is voor drie werkprocessen opgesteld. Het werkt met een aantal top-vragen. Elke paar maanden zijn met de werkgroep de lijsten langsgelopen om zo de werkprocessen te kunnen vormgeven.

De organisatie geeft mee dat net als de Omgevingswet diverse 'minimale acties' vragen om anders te gaan werken. Dat is niet van de ene op de andere dag bereikt. Als kanttekening wordt aangegeven dat nooit keihard gesteld kan worden dat er aan alle minimale eisen wordt voldaan. De eerste maanden hebben namelijk ook geleerd dat de praktijk toch ook altijd anders is.

In de kadernota 2024 is aangegeven dat wordt voldaan aan de Omgevingswet die in 2024 in werking is getreden.

Laten we eerst terugkijken. Op basis van de ontvangen informatie komen wij tot de volgende bevindingen:

Er is binnen de gemeente sprake van een heldere en duidelijke aanpak. Vanaf 2018 is gewerkt met een implementatieplan. In 2020 was er aanleiding om dat plan te actualiseren op basis van voortschrijdend inzicht[5]. Hierin worden ook de minimale vereisten genoemd en vertaald naar acties.

De afgelopen jaren hebben zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie hard gewerkt om de Omgevingswet voor te bereiden. Dit had als doel om op het moment dat de wet van kracht wordt, meteen volgens de wet te kunnen werken. Dit alles gebeurde terwijl de normale werkzaamheden gewoon doorgingen en zelfs toenamen, ondanks de Corona-epidemie en toenemende schaarste aan personeel, met name in het ruimtelijk domein.

Op basis van de ontvangen informatie constateren wij dat de gemeente begin 2024 voldeed aan de minimale vereisten (zie bijlage 1). Dat betekent echter niet dat alle voorbereidingen al volledig afgerond zijn en dat alle besluiten al genomen zijn. Zo lopen er nog processen om op basis van (praktijk)ervaringen processen verder te optimaliseren en te verbeteren.

De gemeente is verantwoordelijk voor een goede voorbereiding en moet daarom minimaal voldoen aan de eisen die beschreven zijn in de minimale vereisten van de VNG. De verantwoordelijkheid voor het opvolgen en uitvoeren van de eisen met betrekking tot het aanvragen, beoordelen en verlenen van vergunningen, evenals de handhaving en het toezicht, ligt deels bij de regionale omgevingsdienst (ODRA). Dit geldt voor de milieu gerelateerde eisen. Hierdoor is de gemeente Overbetuwe afhankelijk van hoe de regionale omgevingsdienst deze taken gaat invullen en hoe deze binnen de gemeenschappelijke regeling wordt geïmplementeerd. De gemeente Overbetuwe is in formele zin echter wel verantwoordelijk. Daarom is er een mandaatregeling. Deze mandaatregeling is aangepast naar de taken die vallen onder de Omgevingswet. Hiervoor is op 31 oktober 2023 door het college een besluit genomen over de specifieke bevoegdheden voor de ODRA en in december 2023 een aangepast delegatiebesluit.

[5] Implementatieplan Omgevingswet College 2018-2028 – 26 februari 2018 en actualisatie Implementatie- en uitvoeringsplan versie 1.0 vastgesteld college 9 juni 2020

Er zijn afspraken gemaakt tussen de ODRA en de deelnemende gemeenten. Dit houdt onder andere in het opstellen van een jaarlijks uitvoeringsprogramma (incl. financiële afspraken, maar ook afspraken gemaakt over toezicht en handhaving bij meervoudige aanvragen). Ook zijn er afspraken gemaakt over de Samenwerkfunctionaliteit. Overbetuwe is aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV) en heeft afspraken gemaakt met ketenpartners.

4. Meerjarenplan

Op het moment dat de Omgevingswet van kracht is geworden was de implementatie nog niet geheel afgerond. De gewenste ontwikkeling vraagt immers niet alleen het 'technisch' aanpassen van regels, processen en werkwijzen, maar ook om een verdergaande ontwikkeling van onder andere organisatiecultuur, vaardigheden, gedrag en gedeelde waarden. Het is van belang dat gemeenten de verdere organisatieontwikkeling vormgeven en/of faciliteren. Deze ontwikkeling vraagt aandacht tot 2029 (en wellicht daarna).

Voor Overbetuwe betekent dit dat er nog verder invulling moet worden gegeven aan openstaande punten. Het is de bedoeling dat de gemeente plannen en beleid gaat maken, uitvoert en evalueert in samenwerking met de samenleving. Het zwaartepunt ligt bij de omslag in de cultuur en de daarbij behorende houding en gedrag. In Overbetuwe is er niet voor gekozen om voor het cultuurtraject een apart spoor te starten, maar aan te sluiten bij lopende trajecten van interne organisatieontwikkeling en interactie met de samenleving/ participatie.

Er is geen plan aanwezig over het vervolg na de inwerkingtreding. Vanuit de organisatie hebben wij informatie ontvangen dat dit wel wenselijk is, met het oog op het continue verbeteren.[6] Daarbij is aangegeven dat het geactualiseerde implementatieplan nog steeds de kapstok vormt. De eerste maanden van het werken met de nieuwe Omgevingswet heeft veel nieuwe en extra inzichten opgeleverd. Deze zullen een plek moeten gaan krijgen in een opnieuw geactualiseerd 'implementatieplan'.

5. Monitoring

Een van de adviezen in de minimale acties is 'monitoring en evaluatie ingericht'. Dat houdt in dat de gemeente(raad) van Overbetuwe zicht heeft op de monitoring en de evaluatie afgestemd is op de bedoelingen en eisen van de Omgevingswet. In feite is dit de voortgang op de verschillende sporen in het implementatieplan dat in 2020 is geactualiseerd.

De gemeenteraad is op verschillende momenten geïnformeerd over de voortgang. Via verschillende informatememo's. Daarin wordt aangegeven wat de status is van de implementatie en de verschillende onderdelen daarin. Zoals genoemd is er ook een speciale raadswerkgroep ingericht die het proces heeft gevolgd en voorbereid.

[6] Interview 28 juni 2024

Conclusies

De voorafgaande bevindingen, afgezet tegen het door ons gehanteerde normenkader, leiden tot de volgende conclusies.

De gemeente Overbetuwe voldoet aan de ‘Minimale acties Omgevingswet’ en was daarmee op tijd klaar voor de Omgevingswet.

Op basis van de normen uit het normenkader blijkt dat:

1. Er is sprake van een heldere en vastgestelde aanpak met duidelijke, vooraf bepaalde mijlpalen en resultaten.
2. De aanpak betrekt expliciet niet alleen de organisatie en het college, maar ook de leden van de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft zelf ook expliciet een rol gepakt in de vorm van de opgerichte raadswerkgroep. De opgerichte raadswerkgroep fungeerde als een vooruitgeschoven post van de raad om noodzakelijke besluiten voor te bereiden voor verdere en tijdige besluitvorming in de gemeenteraad.
3. De gemeente Overbetuwe voldeed op 1 januari 2024 aan de minimale eisen die de Omgevingswet stelt.
4. Er is nog geen sprake van een realistisch (meerjaren)plan om tijdig te voldoen aan de overige eisen die de omgevingswet stelt en de ambities op het gebied van cultuur (houding en gedrag).
5. Er is sprake van monitoring van de voortgang op de implementatie gedurende het proces van implementatie. Er zijn plannen voor een geactualiseerd implementatieplan dat ook de gemeenteraad in staat stelt het implementatieproces verder te volgen en indien nodig bij te sturen. Dit is echter nog niet gereed.

Aanbeveling

Op basis van bovenstaande conclusies wordt aanbevolen om het implementatieplan te actualiseren en te voorzien van een duidelijke tijdsplanning (mijlpalenplanning), zodat de gemeenteraad de voortgang over meerdere jaren kan volgen.

Tot slot

Het implementatieproces van de Omgevingswet was op 1 januari 2024 niet volledig afgerond. Dit was ook niet de verwachting en is niet noodzakelijk. Het is echter belangrijk dat de gemeenteraad de verdere ontwikkeling actief blijft volgen.

Hoewel de gemeente en ODRA voorbereid zijn, betekent dit niet dat alles na 1 januari 2024 vlekkeloos zal verlopen. De invoering van de Omgevingswet is een ingrijpende verandering en brengt daarom een lange overgangsperiode met zich mee. Pas rond 2032 zal er sprake zijn van een volledig omgevingsplan, met het beoogde gebruiksgemak en de beloofde eenvoud voor de burger. Er zijn ook nog nationale onzekerheden, bijvoorbeeld over de procedure voor het wijzigen van het omgevingsplan en de werking van het digitaal stelsel.

Alles is nieuw, hetgeen betekent dat er een periode van gewenning nodig is. Het is een uitdaging om het serviceniveau tijdens de overgangsfase op peil te houden, en pas later kan er gedacht worden aan verbeteringen. Om deze redenen wordt er niet alleen gewerkt aan de vereisten voor invoering, maar ook aan mogelijkheden om snel te reageren op situaties waarin problemen ontstaan. Dit kan bijvoorbeeld extra ondersteuning aan de balie, aanvullende digitale ondersteuning en hulp bij de planvorming omvatten.

Bestuurlijke reactie

gemeente Overbetuwe

Rekenkamer gemeente Overbetuwe
T.a.v. dhr. H. Julicher

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum	Verzonden d.d.
3 september 2024		D2024-10-005801	15 oktober 2024	15 oktober 2024
Onderwerp:		**Behandeld door**	**Telefoonnummer**	**Bijlage(n)**
		G.J. Willemsen		-

Geachte heer Julicher,

Namens de Rekenkamer stuurde u ons in september 2024 het concept-rapport “Ready, set, go?; Invoering Omgevingswet Overbetuwe” U vroeg ons naar een bestuurlijke reactie op dit rapport. In deze brief geven wij u deze reactie.

Algemeen
Allereerst complimenteren wij u voor het heldere rapport. De Omgevingswet beslaat een groot deel van het werkveld van de fysieke leefomgeving. Zowel inhoudelijk als procesmatig. U bent er in geslaagd om de aanpak en stand van zaken van de implementatie van deze wet in de gemeente Overbetuwe helder en beknopt te verwoorden.

Conclusies en aanbeveling
Met veel aandacht lazen we uw conclusies en aanbeveling. Zoals u begrijpt zijn wij verheugd met uw conclusies over de implementatie van de Omgevingswet in de gemeente Overbetuwe. Deze conclusies doen naar onze mening recht aan de vele energie die de afgelopen jaren in de (voorbereiding van de) implementatie van de Omgevingswet is gestoken.

Uw conclusie en aanbeveling omtrent de actualisatie van het implementatieplan onderschrijven wij en nemen wij mee bij de verdere implementatie van de Omgevingswet in de gemeente Overbetuwe.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

N.M.P. van Hooy R.P. Hoytink-Roubos

Dorpsstraat 67, Elst/Postbus 11, 6660 AA Elst T 14 0481
info@overbetuwe.nl www.overbetuwe.nl NL03BNGH0285092030
KVK-nummer 51178567 btw-nummer NL809032375B01

Nawoord rekenkamer

De rekenkamer van Overbetuwe heeft met belangstelling kennisgenomen van de bestuurlijke reactie van het college van B&W met betrekking tot ons onderzoek naar de Omgevingswet. Het is fijn dat het college onze aanbeveling ter harte neemt.

Wij zijn verheugd dat ons onderzoek zo een bescheiden bijdrage kan leveren aan de verdere implementatie van de Omgevingswet in de gemeente Overbetuwe.

Verantwoording

Documentatie

- VNG, Minimale acties Omgevingswet voor gemeenten, Versie 7 22 juni 2023
- Presentatie nieuwe raadsleden omgevingswet, 31 mei 2021
- Samenwerkingsdocument Regio Arnhem, Samenwerkingsafspraken ten behoeve van
- vergunningverlening onder de Omgevingswet 2023-2024
- Adviesrecht gemeenteraad en verplichting participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan,
- 23 maart 2021
- Ambitiebepaling implementatie omgevingswet, 23 maart 2021
- Besluit Tarieventabel leges gemeente Overbetuwe 2024
- Informatememo raad Invulling en afronding motie ‘Werkgroep Invoering Omgevingswet
- Implementatieplan Omgevingswet College 2018-2028 – 26 februari 2018
- Actualisatie Implementatie- en uitvoeringsplan versie 1.0 vastgesteld college 9 juni 2020

Geïnterviewde personen

Projectleider Implementatie Omgevingswet 28 juni 2024

Tijdlijn

Tijd	Document/besluit
maart 2018	Implementatieplan Omgevingswet College
1 oktober 2019	Omgevingsvisie Overbetuwe 2040 vastgesteld
8 september 2020	Raadswerkgroep Omgevingswet (motie)
2020	Actualisatie implementatieplan Omgevingswet
2020	Plan van aanpak omgevingsplan Overbetuwe
23 maart 2021	Ambitiebepaling: Adviesrecht en verplichte participatie Omgevingswet - vastgesteld raad d.d. 23-3-2
31 mei 2021	Introductie nieuwe gemeenteraad Omgevingswet
7 december 2021	Vaststellen participatiebeleid Omgevingswet
15 maart 2022	Afronding motie werkgroep invoering omgevingswet
12 juli 2022	Besluit delegatie aan het college voor de gedeeltelijke wijziging of actualisering van het Omgevingsplan
20 september 2022	Verordening gemeentelijke adviescommissie monumenten en welstand gemeente Overbetuwe 2022 en benoemingsbesluit leden commissie ruimtelijke kwaliteit
23 oktober 2023	Samenwerkingsafspraken ten behoeve van vergunningverlening onder de Omgevingswet Omgevingsdienst regio Arnhem
12 september 2023	Kostenverhaal plankosten en financiële bijdragen bij bouwplannen
12 december 2023	Tarieventabel leges 2024

Bijlage 1 Minimale vereisten Omgevingswet status Overbetuwe 29-6-2024

Actieplan Omgevingswet, minimale acties vertaald naar Overbetuwe

Groen = (nagenoeg) afgerond of op schema

Blauw = regie bij ODRA, onder controle en volgens planning

Oranje = geen zicht op status (ODRA) of haalbaarheid twijfelachtig

1. Ambities, strategie, aanpak en financiën bepaald Advies De gemeente heeft de ambities, strategie en aanpak voor de invoering van de Omgevingswet bepaald en de financiële consequenties in beeld gebracht.	
In 2018 is een implementatieplan vastgesteld, welke in 2020 is geactualiseerd. (reeds in bezit) Daarnaast heeft de raad de 'ambitiebepaling Implementatie Omgevingswet' vastgesteld.	De daadwerkelijke datum van inwerkingtreding is maar een moment. Zowel voor als na deze datum vraagt de wet om vervolgacties.

2. Kunnen behandelen aanvragen en meldingen Eis (juridisch) Per 1-1-2024 is het bevoegd gezag (en/of de uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard verzoeken (aanvraag, melding, informatieplicht e.a.) (o.a. art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te kunnen ontvangen.	
Overbetuwe is aangesloten op het DSO-LV en heeft afspraken met ketenpartners gemaakt. Vooruitlopend op opname de mogelijkheid in het DSO bieden wij de mogelijkheid tot het indienen van Verkennen initiatief via onze eigen website.	• Aanpassen website als Verkennen initiatief via DSO mogelijk is. (verwachting is dat dit in Q3 in het DSO komt) • Werkwijze/-afspraken aanpassen n.a.v. praktijkervaring

3. Kunnen beoordelen vergunningaanvragen Eis (juridisch) Per 1-1-2024 is het bevoegd gezag (en/of de uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningprocedure conform de eisen van de Omgevingswet. Hieronder valt het kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag.	
Zie ook 2. Werkprocessen zijn geactualiseerd. Met ODRA is een samenwerkingsdocument afgesloten. En de SWF werkt.	(Praktijk)ervaring opdoen en aan de hand daarvan de processen verder verbeteren.

4. Kunnen beoordelen vergunningaanvragen Eis (juridisch) Per 1-1-2024 is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet.	
Medewerkers zijn zowel inhoudelijk als technisch opgeleid.	• In september 2024 organiseren we nogmaals een in company training omtrent de Omgevingswet.

5. Kunnen aanleveren indieningsvereisten Eis (juridisch)	
Voor topactiviteiten zijn via de STTR-builder toepasbare regels opgesteld.	Verdere doorontwikkeling van toepasbare regels.

6. Gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit ingesteld Eis (juridisch) De gemeente heeft een commissie ingesteld die in ieder geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen van een omgevingsvergunning voor een Rijksmonument (gemeentelijke adviescommissie).	
Is ingesteld op 20 september 2022 Verordening gemeentelijke adviescommissie monumenten en welstand gemeente Overbetuwe 2022 en benoemingsbesluit leden commissie ruimtelijke kwaliteit	

7. Vergunningverlening aangepast op de Wkb Eis (juridisch) Per 1-1-2024 dient de gemeente de vergunningverlenings- en meldingsprocessen betreffende bouwactiviteiten te hebben aangepast aan de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Dit omvat de inrichting van processen, de legesverordening, de informatievoorziening, de afspraken met uitvoeringsdiensten en private partijen en juridische/inhoudelijke aspecten.	
Het vergunningenproces en de legesverordening (vooral tarieventabel) zijn aangepast.	(Praktijk)ervaring opdoen en aan de hand daarvan de kennis en processen verder verbeteren. Daarnaast wordt op dit moment een werkproces opgesteld (is in afrondende fase).

8. Proces verkennen initiatief ingericht Eis (bedrijfsmatig) De gemeente heeft het proces ‘verkennen initiatief’ zodanig ingericht dat een volledig en betrouwbaar beeld wordt verkregen van het initiatief, van het draagvlak bij belanghebbenden en van de mogelijkheden van het bevoegd gezag om de benodigde vergunning(en) hiervoor te verlenen.	
Zoals bij punt 2 is vermeld is vooruitlopend op het DSO op onze eigen website een mogelijkheid gecreëerd om dit al digitaal in te dienen (via decentraal loket). Het komt daarbij gelijk in ons registratiesysteem RxMission. Daarnaast werken wij al sinds 2010 met een werkmodel regiekamer. Dit is vanaf 1 januari de Intaketafel.	• Aanpassen website als Verkennen initiatief via DSO kan lopen. • Doorontwikkeling Intaketafel n.a.v. evaluatie regiekamer.

9. Participatie bij initiatieven ingericht Eis (bedrijfsmatig) De gemeente heeft de minimaal noodzakelijke processen en werkwijzen voor participatie bij initiatieven ingericht.	
Door de raad is vastgesteld wanneer participatie verplicht is. Door zijn er een drietal leidraden vastgesteld vanuit de verschillende rollen.	• (Praktijk)ervaring opdoen en aan de hand daarvan de processen verder verbeteren. • Aanpassen website. • Uitrol placemat.

10. Kunnen opstellen en aanleveren vragenbomen vergunningcheck Advies De gemeente is in staat om toepasbare regels voor de vergunningcheck op te stellen en aan te leveren aan DSO-LV, conform de daarvoor geldende standaard; Per 1-1-2024 tenminste voor die activiteiten waarvoor het uitvoeren van een vergunningcheck nu ook al mogelijk is (gelijkblijvend dienstverleningsniveau).	
Voor onze topactiviteiten zijn vragenbomen opgesteld.	Verder uitwerken van de vragenbomen zowel de huidige als nieuwe.

11. Snelle dienstverlening voor topactiviteiten ingericht Advies De gemeente heeft processen voor snelle en simpele dienstverlening ingericht voor eenvoudige topactiviteiten, zoals eenvoudige verbouwingen in en om het huis, t.w. dakkapel, uitbouw, kappen etc.	
Komt terug bij diverse andere acties. (Nog) geen specifieke acties uitgevoerd voor dit advies.	Concrete acties.

12. Toezicht en Handhaving ingericht Eis (juridisch) De gemeente heeft toezicht en handhaving afgestemd op de bedoelingen en eisen van de Omgevingswet, in samenwerking met uitvoeringsorganisaties en andere bevoegd gezagen.	
In het samenwerkingsdocument met de ODRA zijn o.m. afspraken gemaakt over toezicht en handhaving bij meervoudige aanvragen.	Toezicht en handhaving een rol geven bij het wijzigen van het omgevingsplan.

13. Toezicht en handhaving aangepast aan de Wkb Eis (juridisch) Per 1-1-2024 dient de gemeente de toezichts- en handhavingsprocessen bij bouwactiviteiten te hebben aangepast aan de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Dit omvat de inrichting van processen, de informatievoorziening, de afspraken met uitvoeringsdiensten en private partijen en juridische/ inhoudelijke aspecten.	
Het proces om het handhavingsbeleid te actualiseren loopt. (vaststelling juni ‘24) Zie ook andere acties.	Vaststellen handhavingsbeleid (gemeentelijk) – handhavingsbeleid.

14. Kunnen wijzigen omgevingsplan Eis (juridisch) Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging per 1-1-2024 vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via LVBB/ DSO-LV.	
De software is aangeschaft en geïmplementeerd. Via BOPA en TAM-IMRO kunnen we meewerken aan initiatieven.	Inrichten werkgroep voor wijzigen omgevingsplan via STOP-TPOD.

15. Kunnen werken met tijdelijk omgevingsplan Eis (bedrijfsmatig) Per 1-1-2024 is de gemeente in staat om te kunnen werken met het tijdelijk omgevingsplan (van rechtswege). De gemeente heeft zich hiervoor verdiept in de bruidsschat, het overgangsrecht en de wijze waarop het tijdelijk omgevingsplan geraadpleegd kan worden in het DSO-LV. Daarnaast heeft de gemeente de bestaande 'planvoorraad' opgeschoond en –voor zover nodig geacht- de oude bestemmingsplannen geactualiseerd in ruimtelijkeplannen.nl.	
Relevante verordeningen zijn opgenomen in een Verordening Fysieke Leefomgeving. De planvoorraad is opgeschoond en omvat alleen geldige plannen.	O.a. nogmaals een incompany training Omgevingswet.

16. Plan(ning) gemaakt voor een nieuw omgevingsplan Advies De gemeente heeft keuzen gemaakt over de uitgangspunten, structuur en insteek van het nieuwe omgevingsplan. Daarbij is ook bepaald in welke stappen en in welk tempo het nieuwe omgevingsplan wordt opgesteld. Eén en ander in lijn met de kaders vanuit rijks- en provinciale regelgeving en vastgelegd in een met de raad afgestemd plan van aanpak.	
Er is een (dynamisch) handboek Omgevingsplan opgesteld met de uitgangspunten en keuzes over inhoud en (werk)processen t.a.v. het Omgevingsplan, wat wordt herzien bij voortschrijdend inzicht. Het casco Omgevingsplan wordt momenteel uitgewerkt en maakt onderdeel uit van het handboek.	Inrichten werkgroep voor wijzigen omgevingsplan via STOP-TPOD.

17. Programma luchtkwaliteit vastgesteld Eis (juridisch) Per 1-1-2024 beschikken die gemeenten die daartoe verplicht zijn over een vastgesteld programma luchtkwaliteit.	
N.v.t voor gemeente Overbetuwe	

18. Kennis vergaard over kerninstrument programma Advies De gemeente heeft haar programma(‘s) vastgesteld en (zodra mogelijk) gepubliceerd via DSO-LV.	
Dit advies wordt meegenomen bij actie 19.	

19. Omgevingsvisie in voorbereiding Advies De gemeente heeft wezenlijke stappen gezet in het formuleren van een integrale omgevingsvisie zoals bedoeld in de Omgevingswet en heeft besloten of zij gebruik maakt van de gelijkstellingsbepaling, welke regelt dat een voor 1-1-2024 vastgestelde omgevingsvisie ook na inwerkingtreding blijft gelden als omgevingsvisie.	
De gemeente kent een Omgevingsvisie die niet conform maar wel in lijn is met de Omgevingswet. Daarbij loopt op dit moment een traject van actualisatie Omgevingsvisie.	Actualiseren omgevingsvisie. Deze is gepland in 2025.

20. Monitoring en evaluatie ingericht Advies De gemeente heeft monitoring & evaluatie afgestemd op de bedoelingen en eisen van de Omgevingswet.	
Nog geen specifieke acties uitgevoerd voor dit advies.	In 2024-2025

21. Kunnen uitvoeren gedecentraliseerde bodemtaken Eis (juridisch) Per 1-1-2024 heeft de gemeente afspraken gemaakt over de overdracht van bodemtaken, de regels en de bijbehorende middelen vanuit de provincie en is in staat om de overgedragen taken uit te (laten) voeren.	
De door de provincie overgedragen bodemtaken zijn belegd bij de ODRA.	Concrete acties.

22. Kunnen toepassen procedures en regels voorkeursrecht en onteigenen Eis (juridisch) Per 1-1-2024 kan de gemeente de procedurele wijzigingen van het voorkeursrecht toepassen, zoals beschreven in de aanvullingswet grondeigendom.	
Hier hoeft niets voor te worden opgesteld en/of gewijzigd.	• Het toepassen van gewijzigde wet- en regelgeving. • Eventueel raad voorstellen om bevoegdheid in te trekken en te mandateren aan het college. Hierdoor kan het college slagvaardiger en sneller handelen.

24. Legesmodel, mandaatregelingen en verordening planschade aangepast Eis (bedrijfsmatig) De gemeente heeft haar legesmodel, de mandaatregelingen en de procedureverordening planschade aangepast op de situatie per 1-1-2024.	
Allen vastgesteld.	Aanpassen tarieventabel n.a.v. praktijkervaringen.

25. Financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten herzien Eis (bedrijfsmatig) De gemeente heeft de financiële arrangementen met haar uitvoeringsdiensten herzien.	
Bij andere punten al melding gemaakte van een samenwerkingsdocument tussen ODRA en gemeenten (+instemming provincie). Daarnaast wordt er jaarlijks een uitvoeringsprogramma (incl. financiële afspraken) vastgesteld.	Evaluatie van samenwerkingsdocument.

26. Financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten herzien Eis (bedrijfsmatig) De gemeente (en uitvoeringsorganisatie) kan burgers en bedrijven voorzien van correcte en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet.	
Website is gedeeltelijk aangepast. Placemat voor participatie is opgesteld. EHBO en Verdeelteam voor binnengekomen vragen.	Volledige aanpassing website.

27. Veranderopgave na 2022 bepaald Advies Gemeentebestuur, management en 'uitvoering' hebben een beeld van de verdere veranderopgave die voortvloeit uit de bedoeling van de wet en hebben op basis daarvan een aanpak gedefinieerd om de organisatie verder te laten groeien in de wijze waarop de Omgevingswet wordt uitgevoerd.	
Zie actie 1.	

28. Aanvullende acties uit aanvullingssporen Eis (juridisch en bedrijfsmatig) Gemeenten kunnen op de inwerkingtredingsdatum werken met de Omgevingswet. Onderdeel van deze nieuwe wet zijn vier aanvullingssporen. Het aanvullingsspoor Bodem, Natuur, Grondeigendom en Geluid.	
Zie acties 21 t/m 23.	

Dorpsstraat 67
6661 EH Elst
Postbus 11
6660 AA Elst
telefoon (0481) 362 300

info@overbetuwe.nl
www.overbetuwe.nl

gemeente Overbetuwe